

INHOUD

[Darren stelde zich voor...]	9
De spreiding (Adam)	11
[Doet geen zeer maar slaan...]	53
Spraakschaduw (Jonathan)	57
[Dingen die Darren droomde...]	97
De Mannen (Jane)	105
[Darren hielp zijn buurman...]	153
De kring (Adam)	157
[De vorst had het gras gehard...]	203
De New Yorkse School (Jonathan)	213
[Aan het plafond...]	249
Paradoxe effecten (Jane)	255
[Darren denkt...]	305
Olde English (Adam)	307
Thematische apperceptie (Adam)	345
Dankwoord	375

Darren stelde zich voor dat hij de spiegel verbrijzelde met zijn metalen stoel. Van de tv wist hij dat er misschien mensen achter zaten in het donker, dat ze hem konden zien. Hij meende de druk van hun blikken op zijn gezicht te voelen. Een regen van glas in slow motion, hun aanwezigheid onthuld. Hij zette het beeld op pauze, spoelde terug, keek hoe het nog een keer viel.

De man met de zwarte snor bleef maar vragen of hij iets wilde drinken en ten slotte zei Darren warm water. De man ging weg om het te halen en de andere man, die geen snor had, vroeg Darren of hij het nog volhield. Voel je vrij om je benen te strekken.

Darren verroerde zich niet. De man met de snor kwam terug met een dampend bruin kartonnen bekertje en een handvol rode staafjes en kleine pakjes: Nescafé, Lipton, Sweet'n Low. Kies je gif, zei hij, maar Darren wist dat het een grap was; ze zouden hem heus niet vergiftigen. Er hing een poster aan de muur: KEN JE RECHTEN, daarna kleine lettertjes die hij niet kon lezen. Verder was er niets waarnaar hij kon staren toen de man zonder snor aan het woord was. Het licht in de kamer was precies hetzelfde als het licht vroeger op school. Pijnlijk fel bij de schaarse keren dat hij de beurt kreeg. ('Aarde aan Darren,' de stem van mevrouw Greiner. En dan het vertrouwde gelach van zijn klasgenoten.)

Hij wendde zijn blik af en zag initialen en sterren en tekens die in het houtfineer waren gekrast. Hij volgde ze met zijn vingers en hield zijn polsen bij elkaar alsof ze nog steeds geboeid waren. Toen een van de mannen vroeg of hij hem wilde aankijken, deed hij wat hem werd gevraagd. Eerst naar zijn ogen (blauw), toen naar zijn lippen. Die Darren opdroegen om het verhaal nog een keer te vertellen. Dus vertelde hij nog een keer hoe hij op het feest de biljartbal had gegooid, maar de andere man onderbrak hem, overigens wel vriendelijk: Darren, je moet helemaal bij het begin beginnen.

Hoewel hij zijn mond een beetje brandde, nam hij twee slokken water. In zijn gedachten kwamen mensen achter de spiegel bijeen: zijn moeder, vader, dokter Jonathan, Mandy. Het lukte Darren maar niet om hun duidelijk te maken dat hij hem nooit zou hebben gegooid hoewel hij dat altijd al had gedaan. Lang voordat de derdeklasser de gebruikelijke scheldwoorden naar zijn hoofd had geslingerd, voordat hij hem uit de pocket had gepakt, het gewicht had gevoeld, de koelte en gladheid van de kunsthars, voordat hij hem in de drukke duisternis had gesmeten – had de biljartbal al langzaam roterend in de lucht gehangen. Hij was er al zijn hele leven geweest, net als de maan.

DE
SPREIDING

(ADAM)

Ze zaten in de boot van haar stiefvader en dobberden op een verder verlaten kunstmatig meer dat werd omringd door grote identieke cataloguswoningen. Het was het begin van de herfst en ze dronken Southern Comfort uit de fles. Adam zat voor in de boot en keek naar een veranderend blauw licht aan de overkant van het water, waarschijnlijk een televisie die te zien was door een raam of glazen deur. Hij hoorde het knarsen van haar aansteker en zag een rookwolk overdrijven en oplossen. Hij was heel lang aan het woord geweest.

Toen hij zich omdraaide om te kijken welke uitwerking zijn betoog had gehad, was ze weg en lagen het pijpje en de aansteker op het stapeltje van haar spijkerbroek en sweater.

Hij zei haar naam, werd zich opeens bewust van de omringende stilte en stak zijn hand in het water, dat koud was. Zonder erbij na te denken pakte hij haar sweater en rook de geur van het houtvuur bij Clinton Lake van eerder op de avond en de synthetische lavendel die hij als haar douchegeel herkende. Hij zei haar naam nog een keer, iets harder nu, en

keek om zich heen. Over het rimpelloze oppervlak van het meer vlogen een paar vogels; nee, het waren vleermuizen. Wanneer was ze uit de boot gedoken of gestapt en hoe was het mogelijk dat ze geen geluid had gemaakt en wat als ze was verdronken? Nu schreeuwde hij; in de verte reageerde een hond. Hij was duizelig van het rondjes draaien toen hij om zich heen had gekeken en ging zitten. Toen ging hij weer staan en keek bij de rand van de boot; misschien hing ze er wel naast en hield ze haar lachen in, maar dat was niet zo.

Hij moest terugvaren naar de steiger, waar ze waarschijnlijk op hem wachtte. (Er was een steiger voor iedere twee of drie percelen.) Hij meende het lichtsignaal van een glimworm te zien op de oever, maar daarvoor was het te laat in het jaar. Hij verwelkomde de golf van woede die hij voelde opkomen, wilde dat zijn paniek werd overspoeld. Hij hoopte dat Amber in het water was gedoken vóór zijn warrige bekentenis. Hij had gezegd dat ze bij elkaar zouden blijven wanneer hij weg was uit Topeka om te gaan studeren, maar hij wist nu dat dat niet zo zou zijn; hij wilde haar dolgraag zijn onverschilligheid laten blijken zodra hij haar veilig aan land had aangetroffen.

Zie de buitenboordmotor glinsteren in het maanlicht. Al zijn vrienden konden moeiteloos een boot besturen; zelfs de andere jongeren van de Stichting bezaten stuk voor stuk de basale Midden-Westerse mechanische vaardigheden, konden olie verversen of een geweer schoonmaken, terwijl hij niet eens kon schakelen. Hij lokaliseerde iets wat hij aanzag voor een startkoord, trok eraan, maar er gebeurde niets; hij duwde tegen een hendel waarmee je vermoedelijk gas gaf en probeerde het nog een keer; weer niks. Hij begon zich al af te vragen of hij zou moeten zwemmen – hij wist niet zeker hoe goed hij dat kon – toen hij de sleutel in het contact zag;

hij draaide hem om en de motor startte.

Hij voer zo langzaam mogelijk terug naar de oever. Toen hij bijna aan land was, zette hij de motor uit, maar het lukte hem niet om de boot parallel met de steiger te krijgen; luid gekraak toen het fiberglas het hout raakte, wat de brulkickers tot zwijgen bracht; hij zag geen beschadigingen, maar keek ook niet echt. Hij gooide de lijnen uit de boot om de meerpalen op de steiger, legde vlug een stel geïmproviseerde knopen en klom uit de boot; hij hoopte maar dat niemand uit een raam naar hem keek. Hij liet de sleutels, haar kleren, het pijpje en de fles liggen en rende door het natte gras de helling naar haar huis op; het was haar schuld als de boot wegdreef.

De grote glazen schuifpui aan de kant van het meer zat nooit op slot; hij schoof hem zachtjes open en ging naar binnen. Pas nu voelde hij zijn koude zweet. Op de bank onderscheidde hij de gestalte van haar broer, die met een kussen over zijn hoofd lag te slapen in de gloed van de grote televisie; het geluid van het nieuws stond uit. Verder was het donker in de kamer. Hij overwoog hem te wekken, maar trok toch zijn Timberlands uit omdat ze vermoedelijk onder de modder zaten, en sloop door de kamer naar de witgestoffeerde trap; hij liep langzaam naar boven.

Hij was al twee of drie keer eerder blijven slapen nadat zij tegen haar ouders had gezegd dat hij te veel had gedronken; ze waren ervan uitgegaan dat hij in de logeerkamer sliep; ze waren er, terecht, van uitgegaan dat hij naar huis had gebeld. Maar hij vond het een afschuwelijk vooruitzicht om nu iemand tegen te komen – wanneer hij nog niet eens had vastgesteld of ze er wel was. Haar moeder slikte slaappillen, hij had de reusachtige pot gezien, wist dat ze de tabletten iedere avond wegspoelde met wijn; haar stiefvader

had kortgeleden gewoon doorgeslapen toen er tijdens een feestje een vechtpartij was uitgebroken; ze worden toch niet wakker, stelde hij zichzelf gerust, zolang je tenminste niets omdondert; hij was blij dat hij op zijn sokken liep.

Hij kwam op de begane grond en wierp een blik door de donkere, ruime woonkamer voordat hij de trap naar de verdieping met de slaapkamers op ging. Hij kon bijna het grote generieke jachtstuk op de achtermuur onderscheiden: een zonsondergang met een meer en honden die het wild uit de bossen joegen. Hij zag het rode knipperende lampje op het paneel van het alarmsysteem, dat ze gelukkig nooit inschakelden. En er viel wat licht op de zilveren randen van de ingelijste familiefoto's op de schouw; tieners in sweaters die op een grasveld met gevallen bladeren poseerden, haar broer met een football. In de gigantische keuken tikte iets wat vervolgens weer zweeg. Hij ging naar boven.

Haar kamer was de eerste open deur aan de rechterkant, en zonder het licht aan te doen zag hij vanuit de deuropening dat Amber gelijkmatig ademend in haar bed lag, onder de dekens. Zijn schouders ontspanden; een gevoel van diepe opluchting, waardoor er meer ruimte kwam voor woede; en waardoor het tot hem doordrong dat hij nodig moest pissen. Hij draaide zich om, liep over de overloop naar de badkamer, deed de deur voorzichtig dicht en deed de wc-bril omhoog zonder het licht aan te doen. Toen deed hij hem toch weer omlaag en ging zitten. Buiten passeerde een auto, die de badkamer door een geopende jaloezie met zijn koplampen verlichtte.

Het was niet haar badkamer. De elektrische tandenborstel, de föhn, deze specifieke zeepjes – dit waren niet haar toiletpullen. Heel even dacht hij, hoopte hij met heel zijn hart, dat ze van haar moeder waren, maar er waren te veel

andere dingen die niet klopten: er was een andere douche-
deur, met matglas; nu rook hij ook de limoengeur van de
geurparels in de pot op de wc; aan de muur hing een on-
bekend paars zakje met droogbloemen. In een enkele re-
trospectieve huivering waren zijn indrukken van het huis
veranderd: waar was de piano (waarop nooit iemand speel-
de)? Had hij geen kroonluchter moeten zien? Het tapijt op
de trap – was dat niet te hoogpolig, te donker in het donker
om werkelijk wit te zijn?

Tegelijk met de pure schrik dat hij in het verkeerde huis
was, met het besef van de afwijkingen, kreeg hij door de
eenvormigheid van de huizen het gevoel dat hij zich op
hetzelfde moment in alle huizen aan het meer bevond; de
sublimiteit van identieke indelingen. In ieder huis lag zij
of iemand zoals zij in een bed te slapen of te doen alsof
ze sliep; wettelijk verantwoordelijken lagen in een kamer
verderop op de overloop, grote snurkende mannen; de ge-
zichten en de poses op de familiefoto's op de schouw waren
misschien verschillend, maar hielden zich allemaal aan de-
zelfde grammatica van gezichten en poses; de elementen
van de schilderstukken konden variëren, maar de mate van
vertrouwdheid en nietszeggendheid niet; wanneer je de
gigantische roestvrijstalen koelkasten opende of de nep-
marmeren kookeilanden inspecteerde, trof je overal net iets
andere configuraties van bijpassende, modulaire producten
aan.

Hij bevond zich in alle huizen maar kon er ook boven
zweven, juist omdat hij niet meer aan een concreet lichaam
gebonden was; het was hetzelfde als bij de modelspoorbaan
die hij als kind cadeau had gekregen van Klaus, de vriend
van zijn vader; hij gaf niets om de treinen, wist nauwelijks
hoe hij ze moest laten rijden, maar was dol op het land-

schap, de groene grasstrooisels op het hardboard, de piepkleine maar toch enorme dennen en loofbomen. Wanneer hij naar de onmogelijk gedetailleerde bomen keek, deed hij dat vanuit twee gezichtspunten tegelijk: hij stelde zich voor dat hij onder de takken stond en bekeek ze ook vanboven; hij keek op naar zichzelf terwijl hij naar beneden keek. Dan kon hij snel schakelen tussen deze twee gezichtspunten, deze schalen, in een afwisseling waardoor hij los kwam te staan van zijn lichaam. Hij was verlamd van angst in deze specifieke badkamer en tegelijkertijd in alle andere badkamers; vanuit honderd ramen keek hij naar het bootje op het kalme kunstmatige meer. (Toetsen van witte verf op het gedroogde acryl suggereren beweging en de reflectie van het maanlicht op het water.)

Hij zwom terug in zichzelf. Hij had het gevoel dat er een stopwatch was gestart en dat hij een paar minuten of zelfs slechts een paar seconden had om het huis waar hij onopzettelijk was binnengedrongen te ontvluchten voordat iemand een jachtgeweer in zijn gezicht leegschoot of de politie arriveerde en hem betrapte terwijl hij rondhing bij de slaapkamer van een slapend meisje. De angst bemoeilijkte de ademhaling, maar hij zei tegen zichzelf dat hij op *rewind* zou drukken en zonder iemand te storen rustig zou teruglopen zoals hij gekomen was. Dat deed hij ook, hoewel de kleine verschillen het uitschreeuwden toen hij naar beneden liep: er was een grote hoekbank die hij nooit eerder had gezien; hij zag dat de salontafel hier van glas was en niet van donker hout zoals de hare. Onder aan de trap aarzelde hij: daar was de lonkende voordeur; hij zou vrij zijn, maar zijn Timberlands stonden nog beneden, waar hij ze had uitgetrokken. Als hij ze wilde pakken, moest hij langs de slapende vreemde.